

ANTON NICOLAE

Baroc postmodern

– *Ochiul dragonului* de Ruxandra Ivănescu – București, Editura Cartea Românească, 2013

Remarcăm, încă de la început, perseverența cu care apreciatul critic literar, eseist și folclorist (mai degrabă, specialist în mitologie!) Ruxandra Ivănescu își dedică talentul, sensibilitatea și timpul noii sale vocații: construcția epică de mare întindere; în mai puțin de patru ani a oferit publicului larg (?...) două romane... consistente ca acțiune și... număr de pagini! Mai întâi, a apărut *Marañon sau Adevărata istorie a descoperirii Lumii Noi*, editat la *Cartea Românească*, în 2008, roman care încearcă să refacă, nu doar ca acțiune, ci și ca manieră narativă, atmosfera secolului al XVI-lea spaniol. Ceva între picaresc și roman de aventuri... peste mări, și ca acțiune, și în scriitură, se desfășoară pe vreo 735 de pagini încântător scrise și cumpănit organizate naratologic. Totuși, prezența, în povestea despre Columb și însoțitorii săi, a doinei Ana și a copilei sale, Ileana, cu miturile lor de peste țări și țări..., pare să vestească direcția spre care urma să evolueze proza autoarei.

În septembrie 2012, dacă nu ne înșelăm, a apărut cel de-al doilea roman al distinsei și apreciatei universitare brașovene, *Ochiul dragonului*, de data aceasta la „Tracus Arte”. Încă de la început, recunoaștem că surpriza lecturării a fost impresionantă. Și în formă (580 pagini!), dar, mai ales, în conținut!

Desfășurarea spațio-temporală a acțiunii este halucinantă: de la Egiptul faraonului rebel Akhenaton, care a încercat reorientarea religiei oficiale și a fiului său, deocamdată, Tutankhaton, la Franța cavalerilor începutului de Ev Mediu, de la Valahia și Moldova urmașilor lui Vlad Dracul, la Austria și Italia zilelor noastre, iar mobilul acestei ample desfășurări narrative este lupta pentru păstrarea / obținerea misteriosului *ochi al dragonului*, un medalion aflat inițial în posesia preoților zeiței Isis, ajuns apoi, ca sfântă moștenire de familie, la Drăculești și, în sfârșit, exponatul cel mai important al „vechiului castel Ambras, devenit muzeu”, loc unde se retrăsese cândva, după abdicare, prințul Petru (Șchiopul?) al Moldovei. „Este un medalion de tipul celor purtate în Evul Mediu de bărbați. Are un lanț gros și lung, de aur. [...] În interiorul medalionului se află o piatră prețioasă, un smarald neobișnuit de mare. [...] Două ghiiare de aur susțineau piatra șlefuită în șapte fețe ce luminau rând pe rând în nuanțe multicolore.” Alături de smarald și, (drept) protectoare a sa și a posesorului acestuia, apare o misterioasă *Madonna cu trandafiri*, sau, mă rog, avataruri ale acesteia, corespunzătoare epocii în care ne poartă narațiunea..., cel mai spectaculos fiind contemporana motocicletistă, *fată în negru*, o adevărată Walkirie postmodernă: „O altă motocicletă sosi în viteză și opri chiar în fața tânărului student. Și de

pe această motocicletă cobori o femeie atât de frumoasă încât Michael uită pe loc și de ambulanță și de polițiști.

– Du asta la castelul Ambras, îi spuse femeia, și îi dădu lui Michael o borsetă.

Apoi, înainte ca Michael să deschidă gura, femeia se urcă la loc pe motocicletă ei și dispăru în viteză. Studentul îi mai zări doar părul lung, fluturând în goană, ca o mantie neagră”.

Cred că, din cele consemnate, se poate contura deja și structura romanului – stufoasă peste măsură –, dar în spiritul epocii noastre. (Cineva – nu zic cine, persoană importantă!! – spunea că e, probabil, vorba de un roman hollywoodian, care e gândit, mai degrabă, ca un scenariu, decât drept ceva destinat lecturii... Nu citise, ascultase (ceva din) povestea despre care facem vorbire...). Mai întâi, este descoperit urmașul german/austriac al Drăculeștilor, venit, nu-i așa?, să descifreze... cumva, mesajul transmis de prințul savant și alchimist Petru, Michael. Dar asta nu înainte să avem parte de un furt ratat, la castel, bineînțeles, și de trei hoți care scapă cu viață, însă nu-și mai amintesc ce și de unde au furat. Se descifrează apoi documentele care trebuie citite în anumite nopți și sub o anume incidență a luminii lunii pe smaraldul salvat. Desigur, nu fără ajutorul a doi adjuvanți: Richard Krause, directorul muzeului, și tânărul călugăr Alexis, custode al aceleiași instituții. Abia acum plonjăm în plin secol XVI, ba la București, ba în preajma Oradei Mari, ba la Iași, ba undeva în Orientul levantin, ba la Veneția... Senzația că te afli într-un carusel care se-nvârte din ce în ce mai tare se accentuează, dar citești mai departe, căutând noima labirintului epic. Romanul nu-și/ți permite pauze, orice spațiu trebuie umplut cu ceva: vise, foarte multe vise revelatorii!, trecute răpiri de prunci, o sabie care, păstrată de un bătrân nobil, cam scortșos și cam țâfnos, include în structura ei o parte din lancea care l-a străpuns pe Mântuitor și ar fi-n relație (spirituală) cu smaraldul. Sarabanda artificii narative atinge, însă, punctul culminant în momentul în care personajele din prezent (dar și cele antice!) ajung la Veneția taman în vremea Carnavalului. Etc. Nu insistăm, lăsăm plăcerea lecturii.

Verva cu care se construiește această narațiune depășește orice fel de așteptări, acțiunea, mai mult decât alertă, îl incită și-l solicită pe cititor și-i „reactualizează” varii cunoștințe, de la cele referitoare la Ioan-Vodă (văzut așa cum nu-l creionase B.P. Hasdeu!...), la cele privindu-i pe urmașii controversați ai Basarabilor din secolele XIV-XV. Mihnea Turcitul, Mircea Ciobanul, Alexandru (cel Rău?...), toți, nu prea bine... evaluați în memoria

cronicilor, capătă o aură pe care, din păcate, istoria nu le-a acordat-o. Simboluri egiptene și elemente de heraldică, personaje care trec din veac în veac, chiar dacă nu-s mereu conștiente de călătoria lor dintr-o epocă-ntr-alta, spații care-s destinate practicilor magice și care transgresează temporal și... fizic eroii, timpul care nu mai este un flux – toate-l incită și-l solicită pe cititorul pasionat. Preoți ai Egiptului antic transformați într-un fel de teroriști contemporani nouă..., „oameni de bine” care străbat și ei veacurile și, peste tot și toate, *Madonna cu Trandafiri*, fie statuară, fie în carne și oase.

Din păcate, personajele nu au consistență, sunt inconsistente comportamental și psihologic, niște fanteze care nu-și explică,

nici lor însele, nici nouă, cititorilor, felul de a acționa. Se îndrăgostesc sau se despart inexplicabil de rapid, acționează, uneori, cum nu te-ai aștepta s-o facă. Încearcă, fără șanse, credem, să vorbească asemenea tinerilor din zilele noastre... Ele sunt chiar sub nivelul eroilor de basm, cu care, totuși se aseamănă. Se zbat întru victoria Binelui, dar fără intervenția, mereu incredibilă!, a forțelor dinafară nu au nici o șansă. Poate un Alexis..., poate Robert de Saintclair să ne fi convins cumva...

În concluzie, o carte care se cere citită, pentru că are toate cele necesare pentru a fi pe gustul cititorului contemporan: acțiune, multă acțiune..., imaginar de o varietate incredibilă, vervă narativă și... happy end.

